

KOMUNIKAT PRASOWY nr 177/22

Luksemburg, 8 listopada 2022 r.

Wyrok Trybunału w sprawach połączonych C-704/20 i C-39/21 | Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
(Badanie z urzędu środka detencyjnego)

Sąd krajowy musi z własnej inicjatywy zweryfikować zgodność z prawem środka detencyjnego zastosowanego wobec cudzoziemca, którego pobyt jest nielegalny lub wobec osoby ubiegającej się o azyl

Jak wynika z prawa Unii¹, zastosowanie lub utrzymanie środka detencyjnego wobec cudzoziemca, który złożył wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej i którego pobyt na terytorium jednego z państw członkowskich jest nielegalny, zależy od spełnienia szeregu przesłanek zgodności z prawem

Obywatele Algierii, Maroka i Sierra Leone zaskarżyli środki detencyjne zastosowane wobec nich przez różne sądy niderlandzkie.

Niderlandzka rada stanu i sąd w Hadze, ośrodek zamieszcowy w 's-Hertogenbosch, zwróciły się do Trybunału z pytaniem czy prawo Unii zobowiązuje sądy do dokonywania, z własnej inicjatywy, kontroli ewentualnego niespełnienia przesłanki zgodności z prawem zastosowania środka detencyjnego, które nie zostało podniesione przez osobę zainteresowaną.

W ogłoszonym dzisiaj wyroku, Trybunał w pierwszej kolejności przypomniał, że każde zastosowanie środka detencyjnego wobec obywatela państwa trzeciego, czy to w ramach postępowania w sprawie powrotu, w następstwie nielegalnego pobytu, w ramach rozpatrywania wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej lub w kontekście przekazania osoby wnioskującej o taką ochronę do państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie jego wniosku, stanowi poważną ingerencję w prawo do wolności, o którym mowa w art. 6 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

W konsekwencji, jeżeli okaże się, że przesłanki zgodności z prawem zastosowania środka detencyjnego nie były spełnione lub nie są już spełniane, dana osoba zostaje natychmiast zwolniona. Jest tak, w szczególności, w przypadku stwierdzenia, że procedura powrotu, procedura rozpatrywania wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej lub przekazania, w zależności od przypadku, nie jest już prowadzona z należytą starannością, lub że środek detencyjny nie jest lub nie jest już proporcjonalny.

Trybunał podkreślił następnie, że w odniesieniu do stosowania środka detencyjnego wobec cudzoziemca, prawodawca Unii nie ograniczył się do ustanowienia wspólnych norm materialnych, lecz w imię prawa do skutecznej ochrony sądowej, ustanowił również wspólne normy proceduralne, mające na celu zapewnienie, aby w każdym

¹ W szczególności, dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.U. 2008, L 348, s. 98), i dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową (Dz.U. 2013, L 180, s. 96), w związku z art. 6 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (prawo do wolności).

państwie członkowskim istniał system umożliwiający właściwemu organowi sądowemu zwolnienie danej osoby, w razie potrzeby po przeprowadzeniu badania z urzędu, z chwilą, gdy okaże się, że zastosowanie w stosunku do niej środka detencyjnego nie jest lub przestało być zgodne z prawem.

Z powyższego wynika, że w celu dokonania kontroli zgodności z prawem środka detencyjnego, właściwy organ sądowy musi wziąć pod uwagę wszystkie elementy, w szczególności okoliczności faktyczne, przedstawione mu, uzupełnione lub wyjaśnione w ramach czynności proceduralnych, których przeprowadzenie uzna za konieczne na podstawie prawa krajowego, i na podstawie których stwierdzi, w stosownym przypadku, niespełnienie przesłanki zgodności z prawem wynikającej z prawa Unii, nawet jeżeli brak spełnienia tej przesłanki nie został podniesiony przez daną osobę. Obowiązek ten pozostaje bez uszczerbku dla obowiązku tego organu sądowego polegającego na wezwaniu każdej ze stron do wypowiedzenia się w przedmiocie tej przesłanki, zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Pozostańmy w kontakcie!

